הזורק פרק אחד עשר שבת

לאו היינו הנחתן. ואם נטלו משם לאו עקירה היא: **שמן על גבי יין.** לענין שבת מחלוקת ר' יוחנן בן נורי וחכמים: **דתנן שמן.** של תרומה: **שלף על גבי יין.** של תרומה. משום הכי נקט טבול יום משום דפוסל ואינו מטמא הלכך לא פסל אלא שמן בלבד דלאו מיכור הוא למיכור כחד ואילו הוא טמא מטמא ליה לשמן ושמן פסל ליה ליין: **שניסס חיבור.** דהוי כחד ונפסל אף היין. ולענין שבת שמן נמי לרבנן הוה ליה כאגוז על גבי מים ולרבי יוחנן הוה ליה כמים על גבי מים: **וזרק לתוכה מחללת.** משום סיפא נקט ליה דבעי למימר מלקה כמחללת פטור לאשמעי' דהנאת חפץ וסילוק מחיצה בהדדי פטור והכא סילוק מחיצה דזיל הכא ליכא תרבעה וזיל הכא ליכא ד' דבלר ליה עוני מקום מחללת: **כל שכן חוליא.** דסילוק מחיצה ודאי הוא דמבטיל ליה: **לרבי יוחנן** (א) **מחללת פשיטא ליה דלא מבטלא.** דאי נמי אמרינן סילוק מחיצה והנאת חפץ כי הדדי פטור הכא מייב דלא מבטל ליה הלכך לאו סילוק מחיצה היא: **וזרק לתוכה.** מרה"ר מידי דנייחא כגון אבן או מים: **חייב.** ולא אמרינן כיון דמלאה הוא לא הוי רה"י דמבטל להו מחיצות: **מלאה פירות.** פטור דבטיל מחיצות כאילו מלאה עפר: **פגיה נמי הכי.** דמים לא מבטלי מחיצה: **מן היס לאיסרטיא.** מכרמלית לרה"ר פטור: **איסרטיא.** הוא סרטיא (ב) **ר"ש אומר אם יש.** ביס במקום שזרק גומא מיוחדת לנדה עמוקה עשרה ורחבה ד' רה"י לעלמה הוא ולא הוי כשאר יס אף על גב דיס נמי עמוק הוא. וממילא שמעינן מדר"ש דמיס לא מבטלי מחיצה: **גמ' רבי מאיר ורבנן.** דאיפליגו במוקקים להשלים בפ"ק דיומא (דף יח:) ובעירובין (ד' יח:) לר"מ דאמר מוקקין להשלים במקום שיס כדי לאוקי הכא חייב דרואין המור כאילו הוא מרבעה: **אל המתלקט.** שהוא מדרון והולך ומתלקט מעט מעט עד שמגביה י' ממון ד"א הרי הוא כאילו זקוף כולו והוי רה"י במקום גובהו ואם זרק מרה"ר ונח על גביו חייב. ודוקא נקט מתון ד' אמות דאי מתון ה' הרי הוא כשאר רשות הרבים דניחא דאיכא תשמישא להילוך: **ועשה מדרון לרה"ר.** שהיה קרקע המכוי גבוה מקרקע רה"ר והולכך לשפע אצל פתחו נלד רה"ר או שהיה שוה לרה"ר ועשה מדרון לאוקה שהיה רה"ר גבוה מקרקע המכוי וכניסת המכוי נמי מן הפתח ולפנים גבוה כקרקע רה"ר ברחב אמה או אלי אמה ואמ"כ הוא נעשה מדרון לגד דופן האמצעי: **אומו מכוי אינו צריך לחי.** דאומו גובה שבאד הפתח הוה ליה מחילה אף על פי שהוא משפע והולך: **מתני' זרק חוץ לד"א ונתגלגל כו' חייב.** לא שנפל לארץ דא"כ לא צריכא למימר אלא שהרוח נתגלגלתהו מן החוץ לתוך ד' אמות: **גמ' והא לא נח.** חוץ לד' ואמאי אזלינן בתרה: **אגח ע"ג משהו.** שעמד קצת ואמ"כ נתגלגל. והוא הדין אם אחזתו הרוח בחוץ ובכאמו מעט ואחר כך הכניסתו דתשיב נמי הנחה אם בחוץ ג' הוא: **ודחפתו הרוח.** בעודו בחוץ: **אחזתו משהו.** הרוח עכבתו במקומו מעט: **לרבנן.** דפליגי עליה דר"ש) בזורק מרה"ר לרה"י ורה"ר בחמצע דלית להו קלוטה כמי שהונחה לא תימא בחוץ ג' מודו אלא אפילו חוץ ג' נמי צריך שיגוח ואם עבר רה"ר כולה בטוי. ונפקא מינה נמי לזורק ד' אמות וכשבא לגוח והגיע לחוץ ג' מזכר שגגתו עד שלא נח בטוי כדאמרינן בחמתי' (לקמן דף קג.) עד שתהא תחלתו וסופו שגגה ולא אמרינן עד שלא מזכר הוה ליה מוגח: לאו

פירות מבטלי מחיצתא. ואם"ת ומ"ש מדבילה שמינה דאמרינן לעיל דלא מבטלי ואביי דהכא אית ליה שיעוא דבדבילה שמינה שנו כדאמר בפ"ק (דף ז:) זימנין משני ליה בכותל דלית ביה חור ובדבילה אינה עומדת כל כך להתבטל שם בכותל כמו שרגילין לבטל פירות בבור כעין מבואה אי נמי דבילה דבר מועט הוא ולא מבטלא אבל בור מלא פירות אי חליו מבטלי רה"י וה"ה דגרעין אחד או דבר מועט לא מבטל רה"י וא"ת הימי ממעטי הני פירות והא אמר בפרק חלון (עירובין עח:) כל דבר המיטל בשבת אינו ממעט ואפי' אי אמרי הכא נטבל שאין ניטל בשבת מ"מ כיון דניטל מן התורה הזורק לתוכו אמאי פטור ואומר ר"י דמן התורה ממעט כל דבר ואפילו הניטל ומדרבנן הוא דגזרו דדבר הניטל אינו ממעט ולהכי לא קאמר מותר לזרוק לתוכו אלא קאמר הזורק לתוכו פטור משמע דאיסורא דרבנן איכא ואפילו בתרין שכין שתי תלרות אמרו דדבר הניטל אינו ממעט אע"ג דהוי לקולא דלא אסרי אהדדי אבל ק"ק דבפרק חלון (שם) מייתי על בית שמילאוהו תבן דהוי לענין אהל דאוריי"תא:

והלכה ונחה בחור כל שהוא כו'. כמור מפולש אחרי ואמאי מוקקין להשלים הייגו לשויה מקום ד' כדפי' בפ"ק (דף ז:): **והא** (ג) **לא נח.** וא"ת מאי פריך והתניא לעיל (ד' ז:) תוך ג' ד"ה חייב אע"ג דלא נח ומין גלאה לומר לתתוך ד' אמות קאי אמאי פטור הא לא נח ואי"כ כשנח אמר כך תוך לאתרבע יתחייב דהא (מתניתין) נמי הכי משמע דאתוך לד' אמות פריך אמאי חייב וי"ל דפריך לרבא דאמר תוך אלשה לרבנן בעי הנחה ע"ג משהו:

אחזתו הרוח משהו כו'. פי' שעיכבתו ע"ג קרקע או אפי' בחוייר בדפי' בקונטרס דמחיצת הרוח כמונח על גבי משהו ולאלה דע"ג קרקע (ב) אפי' לר' יהודה דהייגו רבנן דקאמר רבא דלריך הנחה מודה (ג) (ד) דלא בעינן בדפי' לעיל (דף פ.) ומיהו ק"ק דבסמוך מסקינן איפכא דמתגלגל כיון דאין סופו לנוח לאו כמונח דמי אבל אם אי כיון דסופו לנוח כמונח דמי ואחזר ר"י לפרש דולאי רבי יהודה סבר כר"ע דקלוטה כמו שהונחה (ד) היכא דבעי שתנוח שם כי ההוא דפירקין אבל בההוא דפרק בתרא דעירובין (ד' ז:) היה קולא בספר דלא בעי שתפול שם בעי ר' יהודה הנחה על גבי משהו ורבא קאמר דרבנן דר"ע לית להו קלוטה כמו שהונחה דמיא בשום מקום אפי' לגומו שתנוח שם אפילו תוך ג' ולא פ"ל כבריתא דלעיל דקתני תוך ג' ד"ה חייב אלא סבר כבריתא דהכא דקתני אחזתו הרוח משהו ומתניתין נמי משמע דאיירי בנח משהו כדאוקי ר' יוחנן דומיא דריש דקתני תוך ד' אמות פטור דאיירי בנח דאי לאו הכי אמאי מיפטר ורב אלקיה בר טוביה אמר לעיל תוך אלשה ד"ה חייב מוקי מתניתין בדלא נח וריש דקתני פטור מיירי בגון שספק כחו ומחמת הרוח נתגלגל תוך לאתרבע: עושה

מד' אמות, לא מחשב כרה"י. ומפורש במסכת עירובין פרק עושין פסין בעא מינה רחבה מרבה תל המחלקה ד' מתוך ד' אמות ודבים בוקעין בו חייבין עליו משום הר"ר אי לא, אליבא דרבנן לא תבעי לך. השתא ומה התם דניחא תשמישתיה הא אמור רבנן דלא אתו רבים מבטלי מחיצתא הכא דלא ניחא תשמישה לא כל שכן, כי תיבעי לך אליבא דר' יהודה. ואע"ג דפשיט רבה אליבא דר' יהודה ואפילו במעלות בית מרון, לאו דלכתא כר' יהודה. ותדע דאמר אם היתה דרך הרבים מפסקתה יסלקנה לצדדין, וחכ"א אין צריך. ועיקר דשמעתא מעלות ומרדות שבא"ר אמי חייבין עליהן משום רה"ר לפי שאינן נדגלי מדבר. ותנן נמי הניע להר מכליעו וחזור לסידתו. אמר רבא ליש אף אליבא בהר המחלקה ד' מתוך ד' אמות. אבל הר המחלקה ד' מתוך ה' מודדו מדידה יפה. רב הונא מתני לה לקולא לא שני אלא בחר

אבל לחוץ ולהשלים אין מוקקין כי האי גונא חקיקה בלבן, אלא הרי דוא כגדר גבוה ד' שהחוזק לתוכו פטור. ודא דר' מאיר וחכמים מפורש בפרק א' דעירובין כיפה ד' מאיר מחייב במזוזה וחכמים פוטרין, ושוין שאם יש ברגליה עשרה שחייבת. אמר אביי הכל מודין אין ברגליה שלשה ולא כלום, יש ברגליה ג' ואינה רחבה ד' ולא כלום הוא, כי פליגי היכא דרחבה ד' ויש ברגליה ג' ואינה גבוה ד' ויש לה לחוץ ולהשלימה לעשרה, ר"ש סבר מוקקין להשלים וחכמים סברי אין מוקקין להשלים. וזה הוא ביודר"ב פרק א' דמוקקין להשלים. ומפורש נמי בפרק המוצא תפלין בענין מפתח שהוא למעלה מעשרה, אמר אביי ש"מ מהא מתניתא תלת, וחדא מיניהו מוקקין להשלים. ירושלמי אם יש חור בכותל מחלוקת ר' מאיר וחכמים, על דעתיה דר' מאיר בין יש בו ר' על ר' בין אין בו את רואה את הכותל כגמרם, על דעתייהו דרבנן אין את רואה את הכותל כגמרם אלא כסתום. ותך דרב חסדא דיציאות השבת דאמר נעץ קנה

מסורת הש"ס

(א) לעיל דף ה:, ב) נ"ז שם עיריכין דף עח: [עמוד יום פ"ב מ"ה], ג) לעיל ז: ל:, ד) [לעיל ז: ופ"ג:], ה) [לעיל ז: ופ"ג:], ו) [לעיל ז: ופ"ג:], ז) [לעיל פ. עירובין נמ:], ח) [לעיל ו:], ט) [לעיל נז.], י) [מתניתין], כ) אלא בענין שנחה כדפי' לעיל דיש חילוק בין מתגלגל ובין אינו מתגלגל כל"ל.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה כ"ש וכי' דמבטל לה **התם** לר' יוחנן דמיבעיא ליה חוליא מחללת פשיטא ליה מ"ל והכ"ל: (ב) תוס' ד"ה למחתו וכו' ונראה דע"ג קרקע. נ"ב פי' אפי' כמתגלגל ואפי' לא אחזתו הרוח: (ג) בא"ד אלא בענין כדפרי' לעיל. נ"ב בפי' המוקק יין דף ה ע"ד"ה והא אמר: (ד) בא"ד כמי שהונחה דמיא פיסא וכו' כי הכא דפירקין. נ"ב בד' לז ע"ב:

גליון הש"ם

גמ' הילכך בבחצלי. עיין בתוספות הרא"ש לעיל ח ע"א ד"ה ותנה שם:

רבינו חננאל

לאו הנחה היא ושטור. ואנוח בכלי וכלי ע"ג המים. לא אפשיטא. שמן על גבי מים. פלוגתא דרבי יוחנן בן נורי ורבנן. אמר אביי בור ברה"ר עמוק עשרה ורחב ח'. זרק לתוכה מחצלת דרדרין הדא רשותא היא. אבל נתכוון לחלקה במחצלת, הוויין להו ב' בורות עמוקין עשרה ואין בכל אחד רחב ד' שהרי מיעצין המחצלת מלהיות בכל אחד ד'. ויצאו מתורת רה"י והרי הן מקום פטור. והא דאביי פליגא אדר' יוחנן, דהא ר' יוחנן בעי ליה חוליא מבטלא מחיצתא או לא, וכיון דחוליא מיבעיא ליה מחצלת פשיטא ליה דודאי לא מיבטלא מחיצתא דעדרין הר"ר היא. ולאביי דפשיטא ליה דמבטלא מחיצתא כ"ש חוליא הוודאי מיבטלא. מלתא דמיבעיא ליה לר' יוחנן פשיטא ליה לאביי. דומיא בבור לא כמעשי לה ולא מבטלי מחיצות. אבל פירות שבבור דאין הטומן בבור אם נתן כלום למעלה פטור דפירי מבטלי מחיצתא. וה"מ דבטלינהו נבי בור. אבל אי אצנעינהו לפרי בבור לתהר ולמיכל מיניהו לבתר הכי, לא ממעטי בבור. **מתני' הזורק** ד' אמות בכותל. אם נתכוון לזרוק למעלה מעשרה טפחים בכותל, הרי הוא כזורק באויר. והזורק באויר פטור. ואם נתכוון למטה מי' טפחים בכותל, הרי הוא כזורק בארץ והזורק בארץ ד' אמות חייב. ואקשינן עלה הזורק למטה מעשרה טפחים חייב, והא לא נח. ואוקמה ר' יוחנן בזורק דבילה שמינה שיש בה ליחלוחיות ונדבקה בכותל חייב שהרי נגמרה מחשבתו כאשר ניטוחה, זו היא דנתחה. **הא** דאמר ר' חייא זרק למעלה מי' טפחים בכותל והלכה ונחה בחור כל שהוא מחלוקת ר' מאיר ורבנן. פירוש כגון שהיה בה בחור עצמו בכמה י' טפחים. ומקרקעית החור ולמטה עשרה טפחים מכוונים. ואילו היה בחור ד' על ד' דברי הכל כדה"י וחייב הזורק מרה"ר לתוכו. ושמעתין בחור דלית ביה ד' על ד', דר' מאיר סבר כל כי האי גונא חוקקין להשלים וכיון שיש בעובי הכותל לחוץ להשלימו לחור היה ד' על ד' הוא כונה הלב כאילו חקוק הוא ויש בו ד' על ד' וחייב. ותכ"ל אם יש בחור הזה ד' על ד' (חייב).

ב ס"ס הלכה כב:
בא ג מ"י ס"ס הל' יח סמג לאתין קה טוש"ע ח"מ סי' שמה סעיף יב:
כב ד מ"י ס"ס:
כג ה מ"י ס"ס ושמג לאתין קה טוש"ע ס"ס סעיף יח:
כד ו מ"י ס"ס הל' עז:
כה ז מ"י פ"ז ס"ס הל' ד טוש"ע ח"מ סי' שפג סעיף לו:
כו ח ט מ"י מ"ג ס"ס הלכה כב:
כז י מ"י ס"ס הל' עז [וע"ש כל"מ]:

מוסף רש"י

הוצא בפוף המסכת.

רבינו חננאל (המשך)

כרה"י וזרק נח על גבי חייב אפילו גבוה מאה אמה שהר"ר שלה עולה עד לרקיע, לא דמיא להא (לא ל)בעיא דוכב) מרדכי, ולא להא דר' חייא, דהני בעמדר עומד כרה"ר וחלק רשות לעצמו בגובהו, ובוחל שהוא כרה"ר ונח בחור שהוא למעלה מי' טפחים. אבל דרב חסדא בעמוד ברה"ר ועקר אדם חפץ מרה"ר וזרקו בה"י למעלה נח ע"ג עמוד שהוא ברה"ר. אפילו ע"ג ק' אמה חייב, שכבר זרק ברה"ר לרה"י, וקא אמרינן בה אמר אביי ברה"י כ"ש לא פליגי כדרב חסדא, דהאי חור אם היה כתוך י' לא חשיב לא כרה"ר ולא כרה"י, דאחמר חורי דה"ג אביי אמר כרה"ר דמו, רבא אמר לא כרה"ר דמו, דאמר דתנן למטה מי' טפחים כזורק בארץ, דקא מוקי לה ר' יוחנן כדבילה שמינה, איתיבה רבא לאביי מינה ואל"ל אי ס"ד חורי דה"ר כרה"ר למה לי לאוקמה בדבילה שמינה לוקמה בחור. דמנין משני ליה אביי שאני צורר וחמץ דעבדי דדרדי. דמנין משני ליה בכותל דלית ביה חור. ממאי מדקתני רישא למעלה מי' טפחים כזורק באויר ואי סיד בכותל דאית ביה חור אמאי כזורק באויר לוקמה דנח בחור. וכי תימא דלית ביה ד', והא רב יהודה אמר רב א"ר חייא זרק למעלה מי' ונח בחור כל שהו באנו למחלוקת ר"מ ורבנן. אלא לאו ש"מ בכותל דלית ביה חור. ואע"ג דאביי פריק לנשאיה הילכתא כרבא. אמר רב יהודה אמר רב הל המחלקט ר"ח מתוך ד' אמות וזרק ונח על גביו חייב. פי' אדם שעומד ברה"ר ועקר מרה"ר ונתיחו בתל זה, כיון דקיי"ל נדר ברה"ר גבוה י' התבר ד' זו היא רה"ר גמורה, דאי תל נמי רה"ר הוא. והיכי דמי מחלקט כגון שצידו אחד עומד בגידוד י' טפחים מן הארץ כנגד, ומכון כבש שבתוך ד' אמות בשיפוע המדינה גובה רעולה ד' אמות כגון זה ד' אמות י' טפחים, הצירה. אם נח החפץ (הזורק) (הזורק) על גובהו של תל זה שהוא גבוה י' (הזורק) על גובהו של תל זה שהוא גבוה י' טפחים, אע"פ שמצד אחר עולין בו כבכש בשיעור ד' אמות חייב. ואפילו מכל מכביכי משופע רעולה כיון שגובהו עשרה ושיפועו ד' אמות כדה"י דמי בבהו כגון זה. ומפרש בגמרא דקדשי קדשים (דף נג). אמר רמי בר אבא כל מכשי כבשים שלש אמות (ומחצה) לאמה, חוץ מכבשי של מזבח ג' אמות ומחצה ואצבע רשלישי אצבע. אבל אם אין התל עולה לגובה עשרה אלא מתון שיפועו יתר

עין משפט נר מצוה

ס"ס א מ"י פ"ד מהל' שבת הלכה כב:
ב ס"ס הלכה כג:
בא ג מ"י ס"ס הל' יח סמג לאתין קה טוש"ע ח"מ סי' שמה סעיף יב:
כב ד מ"י ס"ס:
כג ה מ"י ס"ס ושמג לאתין קה טוש"ע ס"ס סעיף יח:
כד ו מ"י ס"ס הל' עז:
כה ז מ"י פ"ז ס"ס הל' ד טוש"ע ח"מ סי' שפג סעיף לו:
כו ח ט מ"י מ"ג ס"ס הלכה כב:
כז י מ"י ס"ס הל' עז [וע"ש כל"מ]:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com